

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՏԱՃԱՐ ԳԱՆՈՒՍՏԸ

Արդ արձակես զծառայս քո, Տէր, ըստ բանի
 քոյն ի խաղաղութիւն. զի տեսին աչք իմ զփրկ-
 ւորսն քո, զոր պատրաստեցիր առաքի ամե-
 նայն ժողովրդոց: Լոյս ի յայտնութիւն հերա-
 նասց, եւ փառս ժողովրդեան քոյն իսրայէլի:
 (Ղուկ. Բ 29-32)

Սիմէոն Մերունի այս զոհարանական
 օրհնարանութիւնով զուշակած է Քրիստոսի
 ապագայ զործունէութեան ամբողջ պատ-
 մութիւնը՝ ճշգրիտ կերպով ներկայացուած
 Աւետարաններուն մէջ:

Քրիստոսի հրաշալի ծնունդին անմիջա-
 պէս կը յաջորդեն զլիաւոր երկու տօներ.
 մին՝ Ութօրէքը, որ թլփատուելու սովորու-
 թեան օրն ու տօնն է, իսկ միւսը՝ Տաճար
 զալուստը, որ սրբուելու տօնն է: Քրիստո-
 սի՝ Տաճարին ընծայուելու տօնը մեծ աղբիւս
 ունի Անոր կեանքին ու մանաւանդ ապագայ
 զործունէութեան հետ:

Արու զաւակները Տաճարին ընծայելու
 սովորութիւնը հինէն կը զտնուէր Հրեայ
 ժողովուրդին մէջ: Ըստ հրէական Օրէնքին,
 բոլոր մայրերը որ մանչ զաւակով բախտա-
 ւորուած էին, աղաբերքէն քառասուն օրեր
 ետք պարտաւոր էին Տաճար երթալու իրենց
 նորածինին հետ, նախ՝ օրինական զոհ մա-
 տուցանելու եւ սրբուելու, ապա՝ նորածինը
 քահանային օրհնել տալու:

Իսկ ուրիշ օրէնքի մը համաձայն, անդ-
 րանիկ ծնունդներու Տաճարին ընծայումը եւ
 ծառայութիւնը կը հրամայուէր: Սակայն
 երբ Ղուկ ցեղը ամբողջովին Տաճարի ծառա-
 յութեան նուիրուեցաւ, օրէնքի փոփոխու-
 թիւն մը տեղի ունեցաւ, ըստ որուն ծնողներ
 պարտաւորուեցան անուանական փրկագիրն

մը տալ Տաճարի ծառայողներուն ու այս
 ձեւով ազատել իրենց զաւակը: Նուէրը զառ-
 նուկ մը եւ զոյգ մը աղանիւններ կամ տառ-
 րակներ պէտք էր ըլլար. առաջինը որպէս
 ողջակէզ զոհի համար, իսկ երկրորդը՝ վասն
 մեղաց զոհի համար: Աղքատութեան պարա-
 դային արտօնելի էր զոյգ մը աղանիւններ
 նուիրել երկու զոհերուն որպէս փոխարժէք:

Ահա այդ օրէնքն էր որ կիրարկեց Ս.
 Կոյս Մարիամ Աստուածածինը, իր հետ զոյգ
 մը աղանիւններ Տաճար բերելով, մաքրուե-
 լու ու սրբուելու համար:

• • •

Քրիստոսի Տաճար ընծայուելու օրը եր-
 կու գեղեցիկ անակնկալներ կը պատահին,
 որոնք Քրիստոսի յայտնութեան փաստերը
 եզան: Այս անակնկալները կապուած էին
 երկու անձնաւորութիւններու հետ. մին՝
 Սիմէոն Մերունին էր, իսկ միւսը՝ Աննա
 Մարգարէուհին:

Սիմէոն Մերունի յառաջացեալ տարիքի
 մէջ անհամբեր կը սպասէր Մեսիայի մը,
 Փրկչի մը զալուստեան եւ «էր նորա հրաման
 առեալ ի Հոգւոյն Սրբոյ, մի՛ տեսանել ըզ-
 մահ մինչեւ տեսցէ զՕծեալն Տեառն»: Այդ
 օր, Ս. Հոգիէն առաջնորդուած, Տաճար ե-
 կաւ եւ իրեն վիճակուեցաւ այն ուրախու-

թիւնը որուն անհամբեր կը սպասէր: Իր ձեռքերուն մէջ առնելով Մանուկը, զոհարանական օրհնարանութիւն մը ուղղեց առ երկինք, խնդրելով որ Աստուած զինք արձակէ կեանքի կապերէն, որովհետեւ երկար սպասումէ մը ետք արժանացած էր իր յառաջացեալ տարիքին մէջ տեսնել խոստացուած Մեծիան ու Փրկիչը: Սիմէոն Ծերունիի արձակումը միայն կեանքի արձակում չէր, այլ նաեւ արձակում՝ մեղքի կապանքներէն:

Ահա այս զեղեցիկ եւ հոգեզմայլ օրհնարանութենէն ետք էր որ, Ս. Հոգիով ներշնչուած, հռչակեց թէ այդ Ընծան Քրիստոսն է որ Աստուծոյ պատրաստած փրկութիւնը պիտի ըլլայ, հեթանոսներու լոյսը՝ լուսաւորութիւնը, եւ Իսրայէլի փառաւորութիւնը: Սիմէոն դարձաւ Ս. Կոյս Մարիամին եւ մարգարէական հոգեով զուշակեց Յիսուսի տղադայ կեանքն ու Մարիամի վիշտերը, ըսելով. «Ահա սա կայ ի զորումն եւ ի կանգնումն բազմաց ի մէջ Իսրայէլի եւ ի նշան հակառակութեան: Եւ ընդ քո խիւանձն անցցէ սուր, զի յայտնեցին ի բազում որովց խորհուրդք»: Շատ բնական է որ այս ծանր գուշակութիւնները մեծ աղղկեցութիւն գործեցին Մարիամի վրայ. բայց այնուամենայնիւ չնուաղեցաւ այն դարմացումը՝ զոր առաջին մարգարէական օրհնարանութիւնները ունեցած էին իր վրայ: Բոլոր այս գուշակութիւններէն ետք, երբ Սիմէոն Մանուկը կը յանձնէ Ս. Կոյսին, ըստ զեղեցիկ աւանդութեան մը կ'իյնայ ու հոգին կ'աւանդէ հոգեկան մեծ զոհումակութեամբ:

Սիմէոն Ծերունիի նման, Աննա Մարգարէուհին ալ որ Տաճարին մէջ կը գտնուէր այդ պահուն, զոհարանական աղօթքներ եւ օրհնարանութիւններ մատոյց առ Աստուած, տիեզերքի Փրկիչն ու ազատարարը տեսած ըլլալուն համար:

Միւս մէկէն, Սիմէոնի նման, Աննա Մարգարէուհին ալ որ Տաճարին մէջ կը գտնուէր այդ պահուն, զոհարանական աղօթքներ եւ օրհնարանութիւններ մատոյց առ Աստուած, տիեզերքի Փրկիչն ու ազատարարը տեսած ըլլալուն համար:

Քրիստոս Սիմէոնի կողմէ արգարացիօրէն Լոյս կը հռչակուի. «Լոյս ի յայտնութիւն հեթանոսաց»: Նոր Կտակարանին, եւ

զլուսաւորարար Յովհաննու Աւետարանին մէջ կը գտնենք լոյս բառը, կամ աւելի հիշդ՝ այդ զաղափարի արտայայտութիւնը. «Էր լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւոր առնէ զամենայն մարդ որ դալոյց է յաշխարհ» (Յովհ. Ա. 9):

Քրիստոս նոյնինքն էր լոյսը, եւ իրմով քարոզուած եւ աւետարանուած տիեզերական կրօնքը՝ Քրիստոնէութիւնը, լուսաւորութեան եւ ճառագայթումի կրօնքը: Առանց այդ լոյսին ու լուսաւորութեան, ամէն ինչ մեր կեանքին մէջ խաւար եւ մեռելութիւն է: Առանց Քրիստոսի լոյսին մեր հոգեւոր եւ բարոյական կեանքը գոյութիւն չի կրնար ունենալ: Եթէ Քրիստոսէ լոյսէ եւ Քրիստոնէութենէ լուսաւորութենէ՝ զուրկ մնանք, մեր բոլոր աշխատութիւնները եւ ձիւրքերը անպտուղ եւ ապարդիւն կը դառնան:

Քրիստոս իր վարդապետութեամբ ու քարոզութիւնով բոլորովին նոր ուղի մը բացաւ, նոր մտայնութիւն մը, նոր ըմբռնում մը յառաջ բերելով. ըստ որուն, անոնք որ կը հաւատան ու կը հետեւին այդ բացուած ճամբուն Քրիստոսի ու Քրիստոնէութեան, առանց ցեղի, սեռի եւ անտիճանի խտրութեան, արժանի պիտի նկատուին գիմաւորելու Լոյսը Քրիստոսը:

«Լոյս ի յայտնութիւն հեթանոսաց» արտայայտութիւնը ինքնին զօրաւոր փաստ մըն է թէ Քրիստոնէութիւնը լուսաւորութեան եւ համամարդկային կրօնք մը, վարդապետութիւն մըն է, հաւասարապէս քարոզուած համայն մարդկութեան, որուն անդամակցելու զլուսւոր եւ անհրաժեշտ պայմանը հաւատքն է:

Եւ արդարեւ, Քրիստոսի լոյսը պիտի տարածուէր բոլոր մարդկութեան վրայ իր բազելութենէն անմիջապէս ետք, առաքեալներու եւ հաւատացեալներու կողմէ, բայց առաւելապէս Հեթանոսաց Առաքեալին՝ Պօղոս Առաքեալի ջանքերով: Հաւատքն էր ան, որ ծագեցաւ Իսրայէլի եւ Հեթանոս ազգերու վրայ հաւասարապէս, աւետարանական վարդապետութեամբ եւ քարոզութեամբ, ընելով զանոնք հաւատքով Արբահամի որդիներ եւ Քրիստոսի հետ միացումով՝ մէկ հօտ մէկ հովիւ:

Ահա ճիշդ այս հասկացողութեամբ եւ բմբռնումով է որ Հայ ժողովուրդը երկար զարեւել է ի վեր, Բրիտանիայի թեւեւ սկզբնական շրջանէն մինչեւ այսօր կառչած է իր լոյս հաւատքին եւ կրօնքին, ոչ մէկ ատեն զայն ոչ մէկ ձեւով փոխանակելով, զոհելով իր անձնական շահերուն, քաղաքական կամ այլ զժուարին պարտականքու մէջ իսկ. ան հաւատացել է որ մեր ժողովուրդի միակ

փրկութիւնը եւ յենարանը նոյնինքն Բրիտանիայն է իր լուսաւոր վարդապետութեամբ:

Եւնք ալ պահենք լոյս հաւատքը որ մեզի փոխանցուած է մեր նախահայրերէն, պահենք զայն իր զինուածութեան եւ բարձրութեան վրայ, որպէսզի շարունակած ըլլանք մեր նախահայրերու քալած ճամբան, եւ անոնց հողիներն ալ հրճուին մեր հաւատքի զօրութեամբ, այն խոր եւ ճամբիտ համոզմամբ թէ Բրիտանոս միշտ օղակականն ու պաշտօնան է իրեն հաւատացողներուն:

ԱՂԱՆ ԱԲՂ. ՊԱՆՈՋԵԱՆ